

Φιλίππου Ζυγούρη
Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

.....
14. Γραπτές μαρτυρίες για την εξέλιξη του κληροδοτήματος
της Βασιλικής Νικολάου.

*Τ*ια την τύχη του κληροδοτήματος της Βασιλικής Νικολάου έγιναν «Ανακοινώσεις» μετά το θάνατο του Φ. Ζυγούρη

(Α) Από το άρθρο του Αναστασίου Μέγα: «*Σχολείο και Εκκλησία στη Σιάτιστα (1817-1850)*», ΣΙΑΤΙΣΤΙΝΑ 1, σελ.7, του έτους 1989, μαθαίνουμε ότι χρήματα του κληροδοτήματος είχαν δοθεί -μέσω τραπεζίτη- σε επισκόπους και κοινότητες ως δάνειο με τον σχετικό τόκο, ότι οι ομολογίες / χρεώγραφα αυτών των δανείων φυλάγονταν στο γραφείο του τραπεζίτη Μπαλάνου Πάλη, ότι -άγνωστο πώς- κάποιες διασώθηκαν, όταν με τα γεγονότα του 1821 το γραφείο Μπαλάνου Πάλη δημεύτηκε από το Τουρκικό κράτος, και ότι αποδόθηκαν τελικά στη Σιάτιστα.

Ειδικά αναφέρεται ότι το 1830 :

(1) «.....Αι ομολογίαι οπού εδόθησαν εις χείρας των τριών.... Επιτρόπων Σχολής.-

Μία ομολογία αγίου Ζητουνίου εκδ. από 1820:7βρίου α: δια γρ.	500
Μία ετέρα του αγίου Τάφου « « 1818:φεβρ. 7: « «	7500
Μία ετέρα του αγίου Βάρνης « « 1821:Ιανου. 18: « «	2558
Μία « του « Κορώνης « « 1818:Ιανου: α': « «	1000
Μία « του « Μελενίκου « « 1820:8βρίου 9: « «	4000
Γρόσια 15558	

ή γρόσια δέκα πέντε χιλιάδες πεντακόσια πενήντα οκτώ –
έν<α> γράμμα του κυρ Μπαλάνου διαλαμβάνον δια μίαν ομολογίαν της κωμοπόλεως Αρτάκης / και δια ετέραν της κωμοπόλεως Ελεγμού...».

(2) Σε άλλο έγγραφο που παρουσιάζεται στην ίδια «ανακοίνωση» βλέπουμε ότι: η ομολογία του Αρτακίου ήταν για 1500 γρόσια και των Ελεγμών για 1000 γρόσια και ότι όλες αυτές είναι οι διασωθείσες ομολογίες των Σχολών Σιατίστης εκ του δημευθέντος από το Τουρκικό κράτος τραπεζικού γραφείου του Μπαλάνου Πάλη το Μάιο του 1821.

(3) Στη σελίδα 368 του χειρογράφου του Φ.Ζ. σε αντίγραφο γράμματος των επιτρόπων της Σχολής προς τον Θεοφάνη το Σιατιστέα υπάρχει η παρακάτω παράγραφος:

«...Σας υπενθυμίζομεν και αύθις Κ^ε Θεοφάνη, περί των εις χείρας του Κ^ο Πάλη ευρισκομένων αυλικών της Σχολής ομολογιών, δια να φροντίσητε περί της παραλαβής των και να μας τας πέμψητε,

καθοδηγούντες ημάς συγχρόνως, όπως ποτέ δυνάμεθα να ενεργήσωμεν ως προς αυτάς καταλληλότερον τα περαιτέρω...».

Από το περιεχόμενο της επιστολής προκύπτει ως πιθανότερη χρονολογία αποστολής της επιστολής το έτος 1840.

Συνδυάζοντας τα (1), (2) και (3) μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι ομολογίες αυτές είναι οι ομολογίες που αναφέρονται εις το «... γράμμα του κυρ Μπαλάνου διαλαμβάνον δια μίαν ομολογίαν της κωμοπόλεως Αρτάκης / και δια ετέραν της κωμοπόλεως Ελεγμού...».

(Β)

Για το θέμα του συμψηφισμού χρέους του μητροπολίτου Μελετίου προς το Πατριαρχείο και για τις μετοχές ΕΤΕ των σχολείων, που αναφέρει ο Φ.Ζ., ο Α.Α.Κανατσούλης στα *Ιστορικά Σιατίστης. Ο ιερός ναός του Αγίου Δημητρίου. Η ιεραρχία των μητροπολιτών*, εφημ. «**Βόρειος Ελλάς**», φ. 149, 23-3-1930, σ. 4 γράφει:

«...ο Μελέτιος είχε την έμπνευση να παραλάβει την κινητήν περιουσίαν των Σχολείων, η οποία συνέκειτο εις χρεώγραφα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, Αυλικαί ομολογίαι καλούμενα, πληρώσας το αντίτιμον αυτών εις το ακέραιον και να παραδώσει αυτάς προς το Οικουμενικόν Πατριαρχείον, του οποίου επέκειτο η πτώχευσις, απέναντι χρέους του.

Δια των χρημάτων τούτων ηγοράσθησαν τότε κατά πρώτον μετοχαί της ΕΤΕ ως περιουσία των σχολείων».

Πρώτη αναφορά στο δημοσίευμα του Α.Α.Κανατσούλη γίνεται από τον Α.Δάρδα στο βιβλίο του: *Η Επισκοπή-Μητρόπολη Σισανίου και Σιατίστης*, Θεσσαλονίκη 2006, σελ.79, υποσημείωση 237.

(Γ)

Στη συνέχεια, αυτές οι μετοχές -μαζί με άλλα χρεώγραφα του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Σιάτιστας, τα οποία προέρχονταν από τα κληροδοτήματα Ν. Λαζάρου Σαμαρά ή Λαζάροβικ και Δημητρίου Καλτσιού- ρευστοποιήθηκαν και με τα χρήματα αυτά αγοράστηκαν στα μέσα της δεκαετίας του 1970 τα 7 διαμερίσματα που έχει στην κατοχή του το 1^ο Δημ. Σχολείο Σιάτιστας στη Θεσσαλονίκη, Αγίας Θεοδώρας 13.

(Λεπτομερής ανάλυση του θέματος της αγοράς των διαμερισμάτων υπάρχει σε επιστολή του Π. Δίκου στην εφημερίδα **ΕΦΗΜΕΡΙΣ**, αρ. φύλλου 88, Σεπτέμβριος 1990, σελ. 5).

Πληροφορίες:

Βασιλική Νικολάου, μετέπειτα μοναχή Βαρβάρα, **Κεφάλαιο Στ'** σελ.408

Νικόλαος Σαμαράς ή Λαζάροβικ, **Κεφάλαιο Στ'** σελ.457

Δημήτριος Καλτσιός, **Κεφάλαιο Στ'** σελ.473

Κάνοντας κλικ στο **Κεφάλαιο Στ'** και στη συνέχεια επιλέγοντας την αντίστοιχη σε κάθε όνομα σελίδα μπορείτε να διαβάσετε το σχετικό κείμενο από το βιβλίο του Φ. Ζυγούρη.